

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради РНД 16505
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Владислав Онищенко, 1996 року народження, громадянин України, освіта вища: у червні 2017 року закінчив Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, отримав диплом бакалавра за спеціальністю «Право»; у 2019 році закінчив Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого отримав диплом магістра за спеціальністю «Право», кваліфікація: магістр.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена рішенням Вченої ради Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», МОН України, м. Дніпро від «10» липня 2026 року протокол № 19, Наказ від «10» липня 2026 року № 119 у складі:

Голова разової спеціалізованої вченої ради - **Блінова Ганна Олександрівна**, професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», доктор юридичних наук, професор;

1. рецензент – **Пушкіна Олена Вікторівна**, завідувача кафедри цивільного, господарського та екологічного права Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», доктор юридичних наук, професор, м. Дніпро;

2. рецензент – **Тюря Юлія Іванівна**, професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», доктор юридичних наук, професор, м. Дніпро;

Офіційні опоненти –

1. **Крупко Яна Михайлівна**, кандидат юридичних наук, доцент, начальник кафедри адміністративного та конституційного права Навчально-наукового інституту права, правоохоронної діяльності та психології Пенітенціарної академії України, м. Чернівці;

2. **Марущак Анна Валеріївна**, кандидат юридичних наук, доцент, доцент Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія», м. Чернівці, –

на засіданні «17» серпня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» Владиславу Онищенку на підставі публічного захисту дисертації «Нормативно-правове регулювання здійснення контролю за обробкою персональних даних» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка», МОН України, м. Дніпро.

Робота виконана під науковим керівництвом доктора юридичних наук, професора, професора кафедри цивільного, господарського та екологічного права Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» Потіпа Миколи Миколайовича.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, українською мовою.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що робота є одним із перших у вітчизняній юридичній науці комплексних наукових досліджень, присвячених контролю за обробкою персональних даних як особливому виду публічного контролю.

Здійснене дослідження дозволило сформулювати нові наукові положення та висновки, обґрунтовані особисто здобувачем, зокрема:

уперше: запропоновано авторське визначення контролю за обробкою персональних даних як здійснюваної на систематичній основі або за зверненням діяльності уповноважених суб'єктів, спрямованої на встановлення відповідності обробки персональних даних вимогам законодавства та на захист прав суб'єктів персональних даних, із застосуванням засобів впливу; обґрунтовано концепцію сферозалежного (секторального) контролю за обробкою персональних даних, відповідно до якої конфігурація контролю – коло суб'єктів, обсяг повноважень і застосовні форми – визначається сферою суспільних відносин, у межах якої здійснюється обробка; доведено концептуальну некоректність кваліфікації судів як «суб'єктів контролю» за законодавством про захист персональних даних та запропоновано вживати щодо судів термін «суб'єкт судового захисту прав у сфері обробки персональних даних», що усуває концептуальну колізію між функціями контролю і правосуддя;

удосконалено: підходи до класифікації контролю за обробкою персональних даних шляхом розмежування трьох самостійних класифікаційних площин – виду контролю, форми контролю та сфери суспільних відносин; систему підстав обробки персональних даних шляхом їх структурування у дві групи залежно від правової природи – підстави, що ґрунтуються на волевиявленні суб'єкта персональних даних, і підстави, що виникають із закону або об'єктивних обставин; розуміння повноважень Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у сфері захисту персональних даних шляхом їх класифікації за функціональним призначенням;

набуло подальшої розробки: наукове обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення законодавства України про захист персональних даних у формі конкретних модельних норм змін до Закону України «Про захист персональних даних» та Кодексу України про адміністративні правопорушення, що є безпосереднім нормативним продуктом дисертаційного дослідження; методологія здійснення нагляду за обробкою персональних даних шляхом обґрунтування необхідності переходу від перевірки окремих операцій обробки до системного аудиту архітектури систем штучного інтелекту та розвитку технічної спроможності наглядового органу для незалежного тестування алгоритмічних систем.

Здобувач має 5 наукових публікацій за темою дисертації, з них 3 статті у наукових фахових виданнях України, 2 тез доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій, що засвідчують апробацію результатів дисертації :

1. Онищенко В.В. Проблемні аспекти інформаційного законодавства України: поширення інформації про померлого. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. №6. С. 674-677

2. Онищенко В.В. Право дитини на приватність у діяльності медіа: співвідношення свободи вираження поглядів та принципу забезпечення якнайкращих інтересів дитини. *Правові новели*. 2025. Випуск № 27. С. 401-411 URL.: https://legalnovels.in.ua/journal/27_2025/27_2025.pdf

3. Онищенко В.В. Контроль за обробкою персональних даних та адміністративна відповідальність за порушення законодавства про захист персональних даних в умовах війни. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. №12. С. 524-527

4. Потіп М. М., Онищенко В. В. Обробка персональних даних в умовах воєнного стану. *Молодь: наука та інновації* : матеріали XII Міжнародної науково-технічної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених. Дніпро: НТУ «Дніпровська політехніка», 2024. С. 171–172.

5. Онищенко В.В. Трансформація контролю за обробкою персональних даних в умовах застосування штучного інтелекту : *International scientific conference*. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2026. С. 276-280

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти).

Голова ради:

1. **Блінова Ганна Олександрівна**, професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», доктор юридичних наук, професор. Зауважень немає.

Рецензенти:

2. **Пушкіна Олена Вікторівна**, завідувача кафедри цивільного, господарського та екологічного права Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», доктор юридичних наук, професор, м. Дніпро, яка зазначила на таких дискусійних моментах, які потребують уточнення:

1. Дисертант ґрунтовно обґрунтовує підвищену чутливість персональних даних в умовах воєнного стану, однак у роботі бракує окремого аналізу особливостей контролю за обробкою інформації про військовослужбовців та осіб, причетних до забезпечення обороноздатності держави. Обробка таких даних має суттєву специфіку, зумовлену взаємодією законодавства про захист персональних даних із законодавством про державну таємницю, про оборону та про правовий режим воєнного стану, а неправомірне їх поширення здатне створювати безпосередню загрозу безпеці конкретних осіб. Окреме дослідження особливостей контролю за обробкою персональних даних цієї категорії суб'єктів, а також меж допустимого обмеження інформаційних прав в умовах воєнного стану, істотно посилює практичну спрямованість роботи;

2. У дисертації ґрунтовно проаналізовано проблематику захисту персональних даних внутрішньо переміщених осіб як осіб, що перебувають в умовах підвищеної вразливості. Водночас поза увагою автора певною мірою залишилися особливості контролю за обробкою персональних даних цієї категорії осіб недержавними та міжнародними організаціями, які беруть участь у наданні гуманітарної допомоги і нерідко здійснюють транскордонну передачу відповідних даних з використанням іноземної інфраструктури. Висвітлення

механізмів контролю саме за цим сегментом обробки даних сприяло б повноті дослідження;

3. Заслугує на підтримку розроблений автором Supervisory Effectiveness Index, однак у роботі бракує аналізу можливості його застосування для оцінки ефективності контролю не лише на рівні порівняння національних моделей різних держав, а й у динаміці – для оцінки того самого наглядового органу в різні періоди, зокрема до і в умовах воєнного стану. Такий динамічний вимір індексу міг би стати самостійним інструментом моніторингу стану інформаційних прав в Україні;

4. У роботі докладно розкрито адміністративну відповідальність за порушення законодавства про обробку персональних даних, водночас цивільно-правовий механізм відшкодування шкоди, завданої суб'єктові персональних даних унаслідок неправомірної обробки, висвітлено переважно на рівні констатації його нерозвиненості. З огляду на профіль кафедри цивільного, господарського та екологічного права, а також на те, що саме компенсаційний механізм є одним із ключових засобів захисту прав особи в європейській моделі, докладніше опрацювання цивільно-правового виміру відповідальності посилило б міжгалузевий характер дослідження;

5. Пропонуючи перехід до спеціалізованого незалежного наглядового органу, дисертант обґрунтовано спирається на європейський досвід, однак у роботі недостатньо розкрито питання про особливості функціонування такого органу в умовах воєнного стану, коли частину контрольних заходів об'єктивно обмежено, а окремі повноваження наглядового органу можуть тимчасово призупинятися. Визначення того, які контрольні функції мають зберігатися навіть за умов воєнного стану, надало б запропонованій моделі більшої практичної завершеності.

Онищенко В.В., відповідь:

Щодо першого зауваження. Погоджуюся, що обробка персональних даних військовослужбовців має суттєву специфіку, зумовлену взаємодією законодавства про захист персональних даних із законодавством про державну таємницю, про оборону та про правовий режим воєнного стану. У дисертації підвищену чутливість цих даних розглянуто в межах загальної характеристики впливу воєнного стану на систему контролю, проте окреме, поглиблене дослідження контролю саме за цією категорією даних дійсно не було самостійним предметом роботи, оскільки її метою був комплексний аналіз контролю за обробкою персональних даних як особливого виду публічного контролю. Це зауваження є слушним і визначає перспективний напрям подальших наукових досліджень.

Погоджуюся із другим зауваженням, при цьому акцентую, що проблематику обробки персональних даних внутрішньо переміщених осіб у дисертації розглянуто саме як прояв підвищеної вразливості цієї категорії суб'єктів в умовах воєнного стану, коли обсяг даних, що збираються органами соціального захисту та надавачами гуманітарної допомоги, різко зростає, а можливості особи контролювати їх подальший обіг – звужуються. Специфіка ж контролю за обробкою таких даних недержавними та міжнародними

організаціями справді не була самостійним предметом дослідження. Водночас у роботі закладено інструментарій для вирішення цієї проблеми: транскордонна передача персональних даних з використанням іноземної інфраструктури проаналізована в дисертації як один із викликів воєнного часу, а стаття 29 Закону України «Про захист персональних даних» як норма, що не забезпечує достатніх гарантій у випадках, коли передача здійснюється поза межами класичної моделі. Саме запропонована в роботі концепція сферозалежного контролю дозволяє охопити цей сегмент: гуманітарна сфера може розглядатися як окремий сектор із власною конфігурацією контрольного механізму, що передбачає взаємодію національного наглядового органу з міжнародними організаціями на основі меморандумів та стандартних договірних положень про захист даних. Отже, висловлене зауваження не спростовує основних результатів дисертаційного дослідження, однак окреслює перспективу його подальшого поглиблення.

Щодо третього зауваження. Погоджуюся, що динамічний вимір застосування Supervisory Effectiveness Index має самостійну наукову цінність. У дисертації індекс застосовано насамперед для міжюрисдикційного порівняння моделей України, Європейського Союзу, Сполучених Штатів Америки та Китайської Народної Республіки, що відповідало меті виявлення структурних чинників ефективності контролю. Водночас індекс за своєю побудовою придатний і для динамічного застосування – оцінки того самого органу в різні періоди, зокрема до і в умовах воєнного стану, – що може стати окремим інструментом моніторингу стану гарантування інформаційних прав в Україні.

Щодо четвертого зауваження. Погоджуюся, що цивільно-правовий компенсаційний механізм є одним із ключових засобів захисту прав суб'єкта персональних даних у європейській моделі. Водночас предметом дослідження був публічно-правовий контроль за обробкою персональних даних, а не система приватноправових способів захисту. Такий вибір зумовлений і встановленою в роботі емпіричною закономірністю: за чинної моделі навіть адміністративна відповідальність, що є найбільш формалізованим механізмом реагування, реалізується лише у чверті випадків, тож першочерговою науковою проблемою було визначено саме інституційну неспроможність публічного контролю. Водночас слушним є зауваження про те, що у роботі ці питання могли бути розкриті більш детально, зокрема в контексті співвідношення адміністративної відповідальності порушника перед державою та його цивільно-правової відповідальності перед суб'єктом даних, які не виключають, а доповнюють одна одну. Це визначає самостійний напрям подальших досліджень.

З останнім зауваженням шановної Олени Вікторівни необхідно погодитися і врахувати їх у подальшій роботі. Беззаперечно, що функціонування спеціалізованого наглядового органу в умовах воєнного стану потребує окремого нормативного вирішення. У дисертації це питання частково розкрито при аналізі впливу правового режиму воєнного стану на чинну систему контролю: показано, що окремі аспекти запровадження воєнного стану у поєднанні зі збереженням тримісячного строку притягнення до відповідальності за статтею 38 Кодексу України про адміністративні правопорушення фактично паралізує санкційний механізм, і саме тому запропоновано диференційоване

продовження строків. Водночас наголошено що Уповноважений Верховної Ради України з прав людини лишається чи не єдиним органом, який продовжує відповідні заходи в той час, як урядові суб'єкти державного контролю (нагляду) фактично припинили відповідну діяльність. Із цієї ж логіки випливає відповідь на поставлене питання: навіть за умов воєнного стану мають зберігатися ті контрольні функції, які безпосередньо пов'язані із захистом життя та безпеки осіб – реагування на витоки даних, що створюють загрозу для військовослужбовців, членів їхніх сімей та внутрішньо переміщених осіб, контроль за захищеністю державних реєстрів, взаємодія з суб'єктами обробки щодо інцидентів безпеки. Отже, висловлене зауваження не спростовує основних результатів дисертаційного дослідження, однак окреслює перспективу його подальшого поглиблення.

Дякую за увагу.

3. Тюрня Юлія Іванівна, професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», доктор юридичних наук, доцент, м. Дніпро, зазначила про такі дискусійні аспекти рецензованого дослідження, як:

1. У третьому розділі дисертації, зокрема в підрозділі 3.2, значну увагу приділено історії становлення та розвитку міжнародних інститутів регулювання штучного інтелекту – від ініціативи Інституту інженерів електротехніки та електроніки 2016 року і Монреальської декларації 2017 року через документи Ради Європи та Рекомендацію Організації економічного співробітництва та розвитку до Акта Європейського Союзу про штучний інтелект і Рамкової конвенції Ради Європи. Попри безсумнівну ерудованість автора та повноту відтворення генези цього регуляторного корпусу, докладний історичний огляд подекуди переважає над власне аналізом того, які конкретні повноваження має отримати український наглядовий орган для контролю за системами штучного інтелекту. Дисертації пішло б на користь не викладення історико-описової частини відтворення генези, а поглиблення практично-прикладного виміру дослідження;

2. Дисертант докладно аналізує міжнародні інституційні механізми координації нагляду у сфері штучного інтелекту, однак поза увагою роботи залишилося створення Глобальної мережі органів нагляду за штучним інтелектом (Global Network of AI Supervisory Authorities, GNAIS), заснованої під егідою ЮНЕСКО у 2025 році на виконання Рекомендації щодо етики штучного інтелекту 2021 року, яку дисертант окремо аналізує. Ця мережа є прямим інституційним продовженням уже розглянутого автором нормативного джерела та об'єднує національні наглядові органи для нарощування інституційної спроможності й міжнародної співпраці, а тому висвітлення перспектив участі в ній України органічно доповнило б запропоновану дисертантом модель реформування контрольного механізму;

3. У підрозділі 1.1 дисертант докладно розкриває поняття та ознаки персональних даних, обґрунтовуючи, що ключовою ознакою є їх здатність прямо або опосередковано ідентифікувати особу. Водночас у роботі недостатньо розкрито питання правового режиму знеособлених (анонімізованих) та

псевдонімізованих даних, а також критеріїв, за якими знеособлення слід вважати достатнім для виведення відповідних відомостей зі сфери дії законодавства про захист персональних даних. З огляду на те, що саме анонімізація нерідко пропонується як засіб мінімізації ризиків при обробці даних системами штучного інтелекту, докладніше опрацювання цього питання посилює зв'язок між першим і третім розділами дисертації;

Онищенко В.В., відповідь:

Стосовно першого зауваження поясню таке. Погоджуюся, що обсяг історико-описової частини підрозділу 3.2 є значним. Докладна реконструкція генези міжнародного регуляторного корпусу – від ініціативи Інституту інженерів електротехніки та електроніки 2016 року до Рамкової конвенції Ради Європи про штучний інтелект – була необхідною для обґрунтування авторської концепції двох паралельних треків регулювання (регуляторного та політичного) і виявлення закономірності послідовного розширення об'єкта контролю. Водночас визнаю, що зміщення акценту на практично-прикладний вимір, зокрема на конкретизацію нових повноважень наглядового органу щодо систем штучного інтелекту, посилює роботу, і враховую це зауваження у подальших дослідженнях.

Щодо другого зауваження. Зауваження є слушним. Глобальна мережа органів нагляду за штучним інтелектом справді є прямим інституційним продовженням Рекомендації ЮНЕСКО щодо етики штучного інтелекту 2021 року, проаналізованої в дисертації, і об'єднує національні наглядові органи для нарощування інституційної спроможності та міжнародної співпраці. Висвітлення перспектив участі України в цій мережі до створення власного спеціалізованого органу органічно доповнює запропоновану в роботі модель реформування, і цей напрям буде розвинуто у подальшій науковій роботі. Дякую за увагу.

З третім зауваженням шановної Юлії Іванівни я погоджуюсь та врахую у подальшій роботі. Правовий режим знеособлених та псевдонімізованих даних потребує докладнішого опрацювання, і хотів би пояснити своє бачення. У дисертації знеособлення розглянуто в межах аналізу поняття персональних даних: ключовою ознакою визначено здатність відомостей прямо чи опосередковано ідентифікувати особу, з чого випливає, що належно знеособлені дані виходять зі сфери дії законодавства про захист персональних даних. тоді як псевдонімізовані дані – за певних обставин, у подальшому, дозволяють забезпечити їхню ідентифікацію. У підрозділі 3.2 показано, що системи штучного інтелекту здатні ідентифікувати особу шляхом зіставлення формально знеособлених масивів даних, а тому оцінка достатності знеособлення має бути не одноразовою, а періодичною. Також окремо вказане питання розкривається в частині знеособлення персональних даних дітей під час публікації даних в медіа. Зауваження про те, що у роботі ці питання могли бути розкриті більш детально, є слушним. Однак вказане питання у більшій мірі виходить за тему дисертації, оскільки стосується безпосередніх практичних аспектів діяльності володільців персональних даних, та у дослідженні розкривається суто в контексті окремих заходів нагляду у сфері захисту персональних даних.

Дякую за увагу.

Опоненти:

4. Марущак Анна Валеріївна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія», яка звернула увагу на такі дискусійні положення:

1. У дисертаційному дослідженні значна увага приділена судовій практиці Європейського суду з прав людини та Суду справедливості Європейського Союзу. Водночас, автору доцільно було б більш ґрунтовно використати і практику Верховного Суду та Конституційного Суду України, оскільки у дослідженні проаналізовано лише постанову Великої Палати Верховного Суду від 19 вересня 2018 року (справа № 806/3265/17) та Рішення Конституційного Суду України від 20 січня 2012 року № 2-рп/2012 у справі № 1-9/2012, що дещо звужує національний та конституційно-правовий вимір дослідження, особливо в частині окремих аспектів реалізації права на невтручання в особисте життя;

2. Автор, аналізуючи виклики системи штучного інтелекту, виокремлює сім специфічних ризиків для контролю за обробкою персональних даних у діяльності національних наглядових органів. Водночас, слід зауважити, що належного дослідження та системного розгляду додатково потребує питання взаємодії наглядового органу з операторами цифрових платформ як самостійними суб'єктами, чия роль під час здійснення обробки персональних даних не завжди зводиться до класичної моделі («володілець/розпорядник персональних даних»).

3. У дисертаційному дослідженні автор обґрунтовує необхідність завершення переходу від чинної моделі здійснення контролю у сфері захисту персональних даних Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини до спеціалізованого незалежного органу захисту персональних даних відповідно до підходу, закладеного у проєкті Закону України від 18.10.2021 № 6177. При цьому, основний акцент здобувач робить на необхідності забезпечення інституційної спроможності такого органу та наділення його повним обсягом контрольних повноважень, передбачених ст. 58 GDPR, зокрема правом самостійного накладення адміністративних стягнень. Разом із тим, потребує додаткового обґрунтування запропонована автором інституційна модель такого наглядового органу. Зокрема, доцільно уточнити, які організаційно-правові гарантії його незалежності мають бути передбачені у національному законодавстві та яким чином повинні бути врівноважені незалежність наглядового органу, обсяг наданих йому владних повноважень і механізми його підзвітності та контролю за його діяльністю.

4. Позитивно оцінюючи запропонований дисертантом трискладовий тест допустимості публікації персональних даних дітей у медіа, слід зауважити, що робота зосереджена переважно на сфері медіа, тоді як не менш гострою є проблема обробки персональних даних дітей в освітньому середовищі та в цифрових сервісах, орієнтованих на дітей. Поширення запропонованих автором підходів на ці суміжні сфери, а також співвіднесення їх зі спеціальними

вимогами GDPR щодо згоди дитини на обробку персональних даних, надало б відповідним пропозиціям більш універсального характеру.

5. Одним із важливих результатів дисертаційного дослідження є запропонована автором п'ятирівнева типологія суб'єктів контролю за обробкою персональних даних, що охоплює загального регулятора, секторальних державних регуляторів, органи професійного самоврядування, етичні органи саморегулювання та внутрішній самоконтроль володільця. Практичну дію запропонованої конструкції здобувач найбільш детально демонструє на прикладі сфери медіа, яку визначає як репрезентативну для цієї моделі та в межах якої виокремлює одночасне функціонування чотирьох рівнів контролю. Водночас, запропонована типологія позиціонується як загальна модель системи контролю за обробкою персональних даних, що закономірно порушує питання щодо особливостей її застосування в інших сферах суспільних відносин. У зв'язку з цим, додаткової аргументації потребує питання універсальності запропонованої п'ятирівневої конструкції: чи передбачає автор можливість функціонування всіх п'яти рівнів контролю в кожній сфері обробки персональних даних, чи конкретна конфігурація суб'єктів та рівнів контролю має змінюватися залежно від особливостей відповідного сектора? Доцільним у цьому контексті було б більш детально продемонструвати дію запропонованої моделі на прикладі іншої сфери суспільних відносин, зокрема банківської або адвокатської, що дозволило б додатково підтвердити її універсальність та практичну застосовність.

Онищенко В.В., відповідь:

Щодо першого зауваження. Погоджуюся, що практика Верховного Суду та Конституційного Суду України має важливе значення для національного і конституційно-правового виміру дослідження. У роботі використано постанову Великої Палати Верховного Суду від 19 вересня 2018 року (справа №806/3265/17) та Рішення Конституційного Суду України від 20 січня 2012 року № 2-рп/2012, які є визначальними для розуміння права на невтручання в особисте життя та обсягу відомостей, що становлять конфіденційну інформацію про особу. Ширше залучення національної судової практики дійсно посилює цей вимір роботи; водночас основну увагу було зосереджено на практиці Європейського суду з прав людини та Суду справедливості Європейського Союзу, оскільки саме вона визначає операційний зміст стандартів, до яких Україна зобов'язалася наблизити національне законодавство. Зауваження буде враховано.

Щодо другого зауваження. Погоджуюся, що взаємодія наглядового органу з операторами цифрових платформ потребує окремого системного розгляду. У дисертації цю проблематику частково розкрито через аналіз практики Суду Європейського Союзу. Водночас поглиблене дослідження застосування цієї конструкції до вітчизняних цифрових посередників справді є перспективним напрямом, який доповнить одержані результати.

Стосовно третього зауваження поясню таке. Погоджуюся, що інституційна модель майбутнього наглядового органу у сфері захисту персональних даних потребує деталізації. Організаційно-правові гарантії незалежності, обґрунтовані в роботі охоплюють як обставини інституційної незалежності, такі як

призначення керівництва на фіксований строк із вичерпним переліком підстав дострокового звільнення; окремий захищений рядок державного бюджету, який унеможливує тиск через фінансування; заборону отримувати вказівки від будь-яких органів при здійсненні контрольних повноважень, як цього вимагає GDPR. Також у дисертації обстоюється модель, за якої підзвітність реалізується через щорічне публічне звітування перед Верховною Радою України та оприлюднення результатів діяльності, а контроль за законністю рішень органу – виключно через судові оскарження, а не через адміністративну підпорядкованість. За таких обставин, операційна незалежність у здійсненні повноважень поєднується з прозорістю результатів і судовим контролем за законністю. Отже, висловлене зауваження окреслює перспективу його подальшого поглиблення, але не спростовує основних результатів дисертаційного дослідження.

Щодо четвертого зауваження поясню таке. Погоджуюся, що проблема обробки персональних даних дітей в освітньому середовищі є не менш гострою, ніж у сфері медіа. Зосередження дисертації саме на медійній сфері зумовлене тим, що вона була обрана як репрезентативна конструкція для верифікації запропонованої типології суб'єктів контролю, що дозволило перевірити теоретичну конструкцію на емпіричному матеріалі. Водночас запропонований трискладовий тест (суспільна значущість – необхідність – пропорційність) за своєю будовою не є суто медійним: він ґрунтується на принципі найкращих інтересів дитини за статтею 3 Конвенції ООН про права дитини і придатний для поширення на суміжні сфери. Загалом, чинний Закон України «Про захист персональних даних» не містить належних спеціальних гарантій для дітей. Поширення запропонованих підходів на освітню та цифрову сфери можливо визначити перспективним напрямом подальших досліджень.

Щодо п'ятого зауваження поясню таке. Відповідь на поставлене питання прямо впливає з обґрунтованої в дисертації концепції сферозалежного (секторального) контролю: запропонована п'ятирівнева типологія є універсальною саме як аналітична рамка, тоді як конкретна конфігурація суб'єктів та рівнів контролю закономірно змінюється залежно від природи суспільних відносин відповідного сектора. Одночасне функціонування всіх п'яти рівнів у кожній сфері не є умовою застосовності моделі – навпаки, саме відмінності конфігурацій і становлять предмет сферозалежного аналізу. У банківській сфері, яка згадується в роботі, контроль за обробкою персональних даних має похідний характер від режиму банківської таємниці, а секторальним регулятором виступає Національний банк України, тоді як рівень саморегулювання розвинений слабше, ніж у медіа. В сфері адвокатури та адвокатської діяльності, навпаки, визначальну роль відіграє професійне самоврядування, а обробка даних підпорядкована режиму адвокатської таємниці. Погоджуюся, що розгорнута демонстрація дії моделі на прикладі однієї з цих сфер із тим самим рівнем деталізації, який застосовано щодо медіа, додатково підтвердила б її універсальність, однак не є визначальною для цієї дисертаційної роботи, та водночас може стати перспективою подальшої наукової роботи. Дякую за увагу.

5. Крупко Яна Михайлівна, кандидат юридичних наук, доцент, начальник ад'юнктури (аспірантури) та докторантури Пенітенціарної академії України, яка звернула увагу на такі дискусійні положення:

1) У підрозділі 3.1 дисертант, обґрунтовуючи стандарт незалежності наглядового органу, посилається на практику Національної комісії з питань інформатики і свобод Франції як референтний національний орган захисту персональних даних. При цьому автор не обґрунтував свою позицію з приводу вибору саме цього органу для порівняльного аналізу, залишивши поза увагою практику органів захисту даних інших держав-членів Європейського Союзу зі схожою на українську моделлю навантаження та ресурсного забезпечення;

2) Дискусійним видається запропоноване в підрозділі 3.3 продовження строків притягнення до адміністративної відповідальності за статтею 38 Кодексу України про адміністративні правопорушення до шести, а для триваючих правопорушень – до дванадцяти місяців. Обраний обсяг продовження не супроводжується розрахунком, що спирався б на середню тривалість процедури виявлення порушення, складення протоколу про адміністративні правопорушення, направлення протоколу до суду, призначення та розгляд справи, у зв'язку із чим залишається відкритим питання, чи достатньо запропонованого строку для усунення виявленої диспропорції;

3) Автор обґрунтовано констатує відсутність законодавчо визначених критеріїв малозначності діяння за статтею 22 Кодексу України про адміністративні правопорушення, що зумовлює довільність її застосування судами (у 20 відсотків справ за статтею 188-39 Кодексу України про адміністративні правопорушення). Водночас серед сформульованих у підрозділі 3.3 законодавчих пропозицій відповідні критерії малозначності стосовно порушень законодавства про захист персональних даних не запропоновано, унаслідок чого виявлена прогалина залишається констатованою, але не усунутою власними пропозиціями автора.

Онищенко В.В., відповідь:

Стосовно першого зауваження поясню таке. Вибір Національної комісії з питань інформатики і свобод Франції як референтного органу зумовлений окремими обставинами, що впливають зі змісту дослідження. По-перше, саме цей орган є стороною ключових для предмета дисертації рішень Суду Європейського Союзу щодо територіальних меж права на забуття, проаналізованих у роботі, що забезпечило єдність нормативного та інституційного вимірів аналізу. По-друге, він репрезентує модель органу з повним обсягом повноважень за статтею 58 Загального регламенту про захист даних, включно з правом самостійного накладення штрафів, – тобто саме ту модель, яку дисертація обстоює як цільову для України. Водночас слухним є зауваження про те, що порівняння з органами держав-членів зі схожою на українську моделлю навантаження та ресурсного забезпечення посилило б аргументацію, і цей напрям буде враховано в подальшій роботі.

Щодо другого зауваження. Погоджуюся, що обґрунтування конкретного обсягу продовження строку потребує підкріплення розрахунком тривалості

процедури. Запропоновані строки (шість місяців для звичайних і дванадцять –

для триваючих правопорушень) ґрунтуються на встановленому висновку про кумулятивний характер затримок на наступних етапах – від виявлення порушення до складення протоколу, від складення протоколу до передання його до суду та від надходження протоколу до суду до призначення справи. Унаслідок чого, значна частка справ закривалися саме через вплив тримісячного строку. Водночас визнаю, що точний розрахунок середньої тривалості кожного етапу надав би пропозиції більшій аргументованості, і враховую це у подальшій роботі.

Щодо третього зауваження. Зауваження є слушним. У дисертації дійсно констатовано, що відсутність законодавчо визначених критеріїв малозначності зумовлює довільність застосування статті 22 Кодексу України про адміністративні правопорушення (близько 20 відсотків справ за статтею 188-39). Розробка конкретних критеріїв малозначності стосовно порушень законодавства про захист персональних даних логічно доповнює запропонований комплекс змін і є самостійним напрямом подальшого вдосконалення законодавства, який буде враховано.

Дякую за увагу.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» — членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Онищенко Владиславу Вячеславовичу ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Голова разової
спеціалізованої
вченої ради

Г.О. Блінова